

מסורת הש"ס

(א) לעיל יט: פסחים ט.
וש"נ, (ב) כתובות פ:
(ג) [לעיל יט: כתובות פ:],
(ד) לקמן נב. [פה. כתובות
נג: פ:],

הגהות הב"ח

(ה) פלגה דביה מן ארבע
מנהא כלי' וזביה מתנהא לו
עמק: (ז) תוב' דר' הו' אר
שכ' ועלו וכו' וכו' וכו' אלו
בגון יוסף ורחל אלו
אלו מרדכי ששוקן פ'
רבינו שמאל' ארבע' ורבי
האם ורבינו חמ' האם מן
אדא לך' עט וכו' וכו' וכו'
(א) וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
גזו כמיהה, י"ב, לומר
מין שמה' ולא נשבעה
הו' מרדכי שבעה נבל'
(ו) וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
(ז) וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
לכר שמה' שבעה נבל'
מין שמה' י"ב, לומר
לכר שמה' שבעה נבל'
מין שמה' י"ב, לומר
לכר שמה' שבעה נבל'
מין שמה' י"ב, לומר
לכר שמה' שבעה נבל'
מין שמה' י"ב, לומר
לכר שמה' שבעה נבל'
מין שמה' י"ב, לומר
לכר שמה' שבעה נבל'

מוסף רש"י

שומרת יבם שנפלו
 לה נכסים (ס"א)
 שומרת יבם (בבב"ב פ"א)
 מה יעשה בבחובתה.
 הנזכרים לה
 שמתקן לה בחובתה
 וקבל עליה רשאי
 ויחלס (ס"א) ובנכסים
 הנכנסים וירצאן עמה.
 וכן נכס מלוו שני
 אדם עול ואלי שני
 להוילן, אלא משמנסה
 להוטר נכסין עמה
 ובשליש אלא ואלו עמה
 (ס"א) ובה' אומרים
 נכסים לזלז' כהל',
 בחובות ונכ' נפרק
 שני שמת (קמ"ג) מפרש
 בחובות שני שמתוך,
 אי בחובות עולו, אלא
 הואיל ואחריון עולו,
 בחובות יורש האבם שני
 עמה. כחובתה. מזה
 שלש חובות וחסות אחריון
 לזה לא משל בעל בחובות
 ויורש בעל (ס"א) ובהל'
 שחאה בחובתה על
 נכסי בעלה הראשון.
 ולא על שני (קמ"ג) וב'

תום' חד מקמאי

ספק או סבא וספק בנסי
יבם חולקין;
מתניתין שומרת יבם
שפלו ויה' נכסי מרים
ב"ש ור"ה שומרת
ונתנת וקיים מה
יעשו בחבורתה ובכנסים
הנכסין והירצאין עמהם
ב"ש אומרים וחולקו בור"ה
אומרים נכסים בחזקת
וכתובתה בחזקת יורשי
הבעל נכסים הנכסים
והירצאים עמון בחזקת
יורשי האב ור"ה לנצ"ב
שון בחזקת יורשי הבעל
כדין כתובתה ואע"ג דגבי
נפל הביית עליו ר"ה

החולץ ליבמתו פרק רביעי יבמות

דרכי חד אים לי גנך. וטענעט צרי הוא דידע ממי קתבע מיינה:
מי איבא למומר הכי. הא לא ידע מאי קא תבע מיינה אי פלגא
בנכסי מיתנא (א) אי פלגא מנתא בנכסי יבם ומכא שתי טענות הוא
זא עליהם בכל אחת ואחת אומרים לו הבא ראייה: סבא. אזי המת
בא: הוי יבם ודאי. יורש וידע

והיבס: הוי יבס ודאי יורש וידע
מכא מי הוא צא ומוחזק בנכסים, ולא
דמי לההיא דרב משרשיא דלגיל
דהתם אע"ג דספק אית ליה זכיה
בנכסים ממנה נשפך אפילו הכי לא
חשיב ודאי ללא ידע מכא מי הוא צא
לירש מכא ממי הוא צא להלין: פלגא
דקא מודה לכו שקלי משהה וזהובים
נטילין שלשה: סילתא דקא מודו ליה
שני וזהובים חילתא דכולהו נכסי:
שקיל דהא אמרו ליה אחונא את
ואנינה הוו תרי ויהיו שלשי: פש
דנקא. ואמינא עליה האי אמר כולה
דדי ודמי אמרי כולה דין דא ונטול
חצי וצין שמיא חצי: סבא ויבס
בנכסי ספק. סבא אמר האי בר
מיתנא הוא וכיון דאין לו יורש אני
קודם דתנן (ב"ב דף קטו.) האב קודם
לכל יוצאי ירכו ויבס אמר בני הוא
ואני יורש דהאב קודם: או סבא
וספק בנכסי יבס. שאין ליבס וצין
אמר סבא אמר את בר מיתנא ואני
יורש את בני מקום שאין לו בן וספק
אמר בנו אני ואני יורש: חולקין.
דלמא כולה דהאי ודלמא כולה
דהאי. ואין לומר האב ודאי מוחזק
דאם זה בנו אין אב לאב כלום:
דמרב"י שומרה יבס. ממתנת
ומנפלה ליבס. כמו עמיה זו לשנת
שמרה צאק על פי בכתובות (דף סב.):
שנפלו לה נכסים. מאביה וסלקא
דעתן שנפלו לה כשהיא שומרת יבס:
ובנכסים הנכנסים ויוצאים עמה.
היינו נכסי מלוג שהקדן שלה קיים
וכשהיא נכנסת נכנסת עמה וכשהיא
יוצאת יוצאת עמה: ה"ב צ"ש אומרים
יתלוקו יורשי בעלה עם יורשי האב.
דספק נשואה היא וזכה היבס בחצי

ירושלמי מספק שהצביל יורש את אשתו וזו שספק נשואה היא אכלו זכי כפולגא אבל כמכונתה מודים ב"ש בדוחקות הצביל היא ולא פלגי בה רש"י האב. וטעמא דכולה מתניתין מפרש בגמ': 'בב' מאי שנה רישא דל"פ ומ"ש סיפא דפליגי ב"ש. מאי שנה רישא כשהיא קיימת דלא פליגי ב"ש אלא בכח דילה מחזיקין לנכסי דקאמרי מוכרת ונותנת לכתחלה ומאי שנה סיפא דפליגי כשמתה לא מוקמי נכסי מלוג בדוחק ירושמי: ה"ג אמר עולא רישא דנפלה כשהיא ארוסה. שנפלה לייבום מאירוסין ונפלו הנכסים לה כשהיא שומרת יבם: סיפא דנפלה. לפניו לייבום: כשהיא נשואה. הלכך רישא דלגבי ארוסה ממנש קי"ל לבי"ש ממכור כדתנן לקמן כ"ש זו שאינה אלא זקוקה בעלמא ולב"ה דאמרי בארוסה ודאי לא ממכור לכתחלה אבל אם מכרה ונתנה קיים הכא משום דספק ארוסה היא דלגידא ביה ולאן אשתו ממנש היא מודו ב"ה דמוכרת ונותנת לכתחלה: סיפא

סיפא

רדכי' חד גבך הוא אבל הכא מי איכא
 למימר הכי ורבי ירמיה אמר לך אנא דאמרי
 אפי' לרבנן עד כאן לא קאמרי רבנן התם אלא
 משום דא"ל אי שתקת שתקת ואי לא מהדרנא
 שטרא למר"יהו ולא מצית לאשתעווי דינא
 בהדייהו אבל הכא מי איכא למימר הכי
 "ספק ויבם שבאו לחלוק בנכסי סבא ספק
 אמר האי גברא בר מיתנא הוא ופלגא ידי
 הוא יבם אמר את בראי ידי את ולית לך
 ולא מידי הוי יבם ודאי וספק ספק ⁶ ואין
 ספק מוציא מידי ודאי ⁷ ספק ובני יבם שבאו
 לחלוק בנכסי סבא ספק אמר ההוא גברא
 בר מיתנא הוא ופלגא ידי הוי ובני יבם
 אמרי אחונא את ומנתא אית לך בהדן פלגא
 דקמודי להו שקלי תילתא דקא מודו ליה
 שקל פש להו דנקא הוי ממון המוטל בספק
 וחולקין ⁸ סבא ויבם בנכסי ספק או סבא
 וספק בנכסי יבם הוי ממון המוטל בספק
 וחולקין: **מתני'** ⁹ ושומרת יבם שנפלו לה
 נכסים מודים ב"ש וב"ה שמוכרת ונותנת
 וקיים מתה מה יעשה בכתובתה ובנכסים
 הנכנסים ויוצאין עמה ב"ש אומרים יחלקו
 יורשי הבעל עם יורשי האב וב"ה אומרים
 ינכסים בחזקתן כתובה בחזקת יורשי הבעל
 נכסים הנכנסים ויוצאין עמה בחזקת יורשי
 האב ¹⁰ כנסה הרי היא כאשתו לכל דבר
¹¹ ובלבד שתהא כתובה על נכסי בעלה
 הראשון: **גמ'** מ"ש רישא דלא פליגי ומ"ש
 סיפא דפליגי אמר עולא כשהיא נשואה וקסבר
 ארוסה וסיפא דנפלה כשהיא נשואה וקסבר
 עולא זיקת ארוסה עושה ספק ארוסה
 זיקת

רק רביעי יבמות לח.

ה'י"ב ודא' וספס ספס. פ' צוקערס ודא' שידוע מאזיה כח
הוא בא ומוחזק צונקסס ולא דמי להאדא דרצ משכרא דלעיל
דהתם אע"ג ספסס אית ליה צונקסס וזיה ממנה נפח אפ"ה לא
הוא בא ידע מכה מי הוא בא עליהם משמע מתוך פירושו
דקרי ודא' מה שדאי נוטל חלק
צונקסס ופכרם מי שמת (צ"ב דף קמ:
ו) גבי הא דתנן נפל הציט עליו ועל
אמו (א) אלו ואלו מודים שחלוקן
פירש רבינו שמואל שחלוקן יורשי
האם דהיינו אחי האם מצד א
יורשי הבן דהיינו אחי האב מן האב
ראובן ולא רצה לפרש יורשי האב
בין האב דהיינו אחי הבן מן האב

וְהָיָה לְךָ כְּשֶׁתִּשְׁמָעְךָ
 שִׁמְעָה הָיָה הוּא וּפְלִגָּא דִּידִי
 אִי דִּידִי אֶת וְלִית לֶךְ
 אִי וּסְפֵק סָפֵק ⁶וְאִין
 סָפֵק וּבְנֵי יָבֵם שְׂבָאו
 אִי אָמַר הָהוּא גְּבֵרָא
 דִּידִי הוּא וּבְנֵי יָבֵם
 אִית לֶךְ בַּהֲרֵן פְּלִגָּא
 תַּת דָּקָא מוֹדוּ לִיה
 מִמוֹן הַמוּטֵל בְּסָפֵק
 נִכְסֵי סָפֵק אוּ סְבָא
 מִמוֹן הַמוּטֵל בְּסָפֵק
 מֵרֵת יָבֵם שְׁנַפְלוּ לָהּ
 לָהּ שְׂמוּכֶרֶת וְנוֹתַת
 בְּכַתּוּבָתָהּ וּבְנִכְסֵיהֶם
 בְּ"שׁ אוֹמְרִים יִחְלֹקוּ
 הָאֵב וּב"ה אוֹמְרִים
 בַּחֲזָקָת יוֹרְשֵׁי הַבְּעַל
 עֵמָּה בַּחֲזָקָת יוֹרְשֵׁי
 אֶת כְּאִשְׁתּוֹ לִכְל דְּבַר
 הָאֵב עַל נִכְסֵי בְעֵלָהּ
 שֶׁאֵל דְּלֵא פְּלִיגֵי וּמ"ש
 יִרְשָׁא דִּנְפִלָּה כְּשֶׁהָיָא
 שְׁהָיָא נִשׁוּאָה וְקִסְבֵּר
 עֲשׂוּשָׁה סָפֵק אֲרוּסָה
 זִיקָת

החבסים בחזקתן. צפרק מי שמת (ב"צ קמט. וס) פליגי בזהאי גוואל
 ז"ש וז"ה גבי נפל הצית עליו ועל אשמו וקאמר בגמ' בחזקת מי
 שפירוש בית הלל דקאמרי נכסים בחזקתן דהיינו נכסי לאן ברזל
 בחזקת מי ר' אלעזר אומר בחזקת יורשי האשה רבי יוחנן אמר
 בחזקת יורשי הבעל וריש לקיש אמר יחלוקו ופי' קבועטנס צפרק
 האשה שגפלו (תמוזז ד פ: וס) דרי היכי דפליגי התם הדי מי פליגי
 האשה נאזר ורבינו תם אומר דלא דמיא לך דהא רבא לא
 פליגי ז"ש בכתובה אלא בנכסי מלוג כדאמר בגמ' דכתובה שירה
 תסתמא יחלוקו משמע בכתובה גמי פליגי והיינו שעמא דהתם אס
 הבעל מת תחלה הויא האשה כמו שגבחה בכתובה אבל הכא שהיא
 קוקה ליבס אין לאשה כלום בנכסי הבעל עד אחר החליצה דלא
 יצתה כבוד לגבות מחיים ואפשר דכלוהי אמוראי מודו הכא
 רבנמי כאלו ברזל הוי בחזקת יורשי הבעל והוא דלא עריניהו וס
 בחזקת הבעל אבל בכתובה דבר פשוט הוא יותר שהיא בחזקת
 יוכן ז"ל למאן דאמר התם בחזקת יורשי הבעל ואס תאמר ולמאן
 ס בית הלל שיחלוקו ולא מוקמינן להו בחזקת יורשי האס וס
 לו קסבר דהוי דאורייתא כיון דלאו מכח קורבא קאמין מוקמינן
 יורשי האס משום דרגילות ואס האס הכא מתה קודם דקא חסי
 זיזוס בחזקת האס ולכן תאמר יורשי האשה היכי גבו כתובה (א)
 לרב ושמואל בשבועות (א) משני התם דאמא כב"ש ולר"א דאמר
 ושמואל אכל ר' יוחנן דאמר בחזקת יורשי הבעל ופי' דנכסים בחזקתם
 וס לומר דהיא הותמת דלפי שהנכסים בחזקת הבעל (א) אינה
 כבגדי דמי אי גמי ארי' דאיכא לאוקמי במטלטלי ואיתניהו בעיניהו
 משום דהתם בכתובה איירי אבל הכא דאיירי בנכסי לאן ברזל שהביא
 לקמן (דף ק: וס) המכנסת שום לבעלה אס ראה הבעל למכור לא ימכור:

זיקת

עין משפט
גר מצוה

לג א מיי פיה מהלכות
נחלות הלכה ד ה סנה
עשין ז טו"ש אה"ע סימן
קסג סעף ו:
לד ב מיי שם טו"ש שם
סעף ז:
לה ג מיי שם טו"ש שם
סעף ח:
לו ד מיי פכ"ב מהל'
ארוש הלכה י ופ"ג
מהלכות נחלות הלכה י
סג עשין נא טו"ש
אה"ע סימן קס סעף ה:
לז ה טו"ש שם ס"ו:
לח ו מיי שם טו"ש
אה"ע סי' קסח
ס"א:

לפי ד מיי' שם ופ"ח
מהלכות יבום הל' א
טוש"ע אה"ע שם סעיף ג
וסימן קסו סעיף ד:

תום' חד מקמאי (המשך)

אשתו נצ"ח יחזקאל וירושלם
הבעל עמו וירשיה אשה
היה האב כחין ושרומות
כח היה יבם בבקום
בעל קאי וכשם שהוא
מוחזק כבתורתו כן הוא
מוחזק בנצ"ח והרמב"ם
כתב גבי שומרת גמלי
יחזקאל שומרת ושמעתי
אליבא דהלכתא שומרת
כלם כן הארוסין כל
הנכסים בחזקתן ליש נפלו
לה כחיה ארוס ליש נפלו
לה כחיה שומרת יבם
ל"ש עבד בה מאמר ול"ש
לא עבד בה מאמר ל"ש
בחיה ולפירות ול"ש מהה
לגוף הנכסים ואם היתה
שומרת יבם כן הנשואין
ונפלו לה נכסי שהיה
שומרת יבם מוכרת גתנת
וקיים הנכסין וירושלם
עמה קיים ואפלי שיה
בה מאמר ואם מהה נכסים
בחזקתן כתובה נצ"ח
כחיה וירשיה הבעל יבם
בחזקת וירשיה האב ואפי'
עשה בה מאמר ואם
היתה שומרת יבם כן
הנשואין נפלו לה נכסים
שהיא תחת בעלה קיים
כרבא אמר ליש עריסא
מידה ליש עבד בה
באמר ליש לא עבד
בה מאמר והשתא כשמת
כחיה קלישה ליה דרבי
בידע ויחזקאל והנכסים
הנכסים והיוצאין עמה.
אבל לאביי אמר איתא
לשון ר' יוחנן דהא השתא
כשמת הבעל קלישה ליה
דנכסים בחזקתו וירשיה
האב מיהו קיים כרבא
ויחזקאל ואפי' דאמר רב
אפי' דייקא מהלל כותיה
דאביי למתא כותיה דרבא
קדיל כל חכמי דפליגי
אביי ורבא הלכה כרבא
בה מיעיל קיים הלכך
וליתא כרבא ויחזקאל.
אפי' אליבא דרבא אמר
נכסים דיו עריסא מדה נכסים
בחזקת יבם. ורשי"ח כתב
ויחזקאל ורבא דאמר אפי'
קדשי מהה לאביי היה
לאמר מה קשיא אדפליגי
לרבא מיהא פלוגתא
ולפירות דאליבא דר"ש
יחזקאל. ורבא לא היה
נאם ליישח אבל ביה
כחיה שומרת קיים ליש
אפי' עבד לה מאמר (3)
אוקומי רבא וירשיה וספסא
טעמא ברעבא לה מאמר:

(א) ר"ל בנפלו לה נכסים תחתיו דבעל ול"ש נפלו לה כשהיא שומרת יבם לב"ש יחלוקו. (ב) ע"י תוס' לקמן לט ד"ה אע"ג.